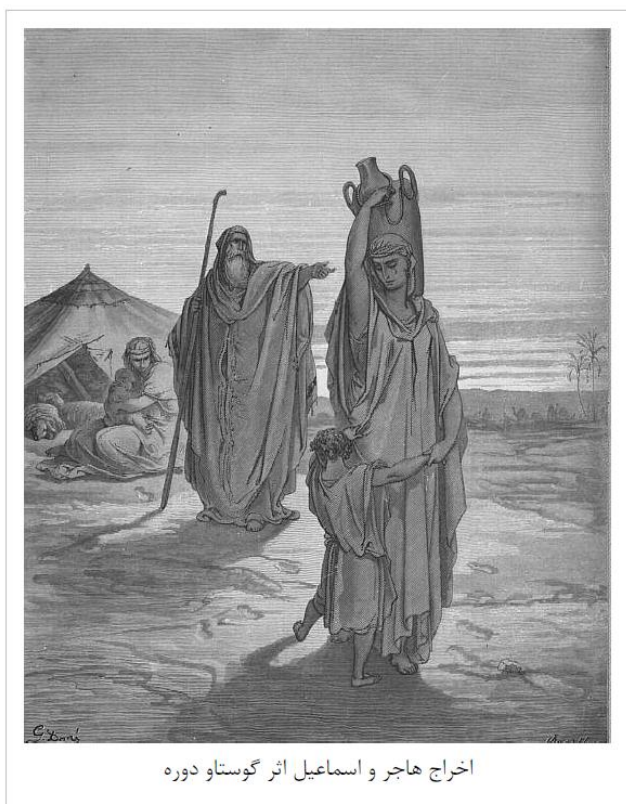

«صفا» و «مروه»

نویسنده: آرش طوفانی

«صفا» و «مروه» نام دو کوه است که در نزدیکی کعبه قرار دارد. کوه «صفا»، کوه کم ارتفاعی است در کنار مسجدالحرام که در دامنه کوه «ابوقبیس» و در طرف شرق مسجدالحرام واقع شده است. معنای «صفا» در لغت، به معنی سنگ سخت و صاف است. کسی که بر بالای آن بایستد، روبه روی «حجرالاسود» قرار می گیرد. فاصله این کوه تا کوه «مروه» حدود ۴۲۰ متر است.

اخراج هاجر و اسماعیل اثر گوستاو دوره

هاجر

«هاجر» زنی مصری و کنیز «سارا» - همسر حضرت ابراهیم(ع) - بود؛ که فرعون مصر به ابراهیم بخشید. از آنجایی که سارا نازا بود و فرزندی نمیآورد؛ پس تصمیم گرفت کنیزش را به شوهرش ابراهیم ببخشد. ابراهیم هم هاجر را به زنی گرفت و از او صاحب فرزندی به نام «اسماعیل» شد.

بعد از تولد اسماعیل، سارا از ابراهیم خواست که هاجر و پسرش را از خانه دور کند. ابراهیم نیز هاجر و اسماعیل را در بیابان حجاز رها کرد.

بر اساس روایات اسلامی، هاجر در جستجوی آب هفت بار بین دو کوه «صفا» و «مروه» سعی (جستجو) کرد؛ تا این که «چشمه زمزم» زیرپای اسماعیل روان شد. مسلمانان در حج مکلفند تا مانند هاجر هفت بار فاصله بین دو کوه «صفا» و «مروه» را طی کنند.

مسلمانان عقیده دارند هاجر در جوار خانه کعبه و در گور اسماعیل مدفون است؛ و اصرار دارند که طواف از داخل حجر (قبر یا گور) اسماعیل جایز نیست و خانه هاجر نیز میبایست همچون کعبه طواف شود. مسلمانان همچنین محمد (ص) پیامبر اسلام را از نوادگان هاجرمی دانند.

در تاریخ اسلام

کوه «صفا»، نقطه شروع دعوت علنی پیامبر اسلام (ص) بود. او در پی نزول آیه ۹۴ سوره «حجر» بر بالای این کوه قرار گرفت و ضمن سخنانی مردم را به توحید، نبوت و معاد، راهنمایی کرده و آنها را رسماً از پرستش بت و گرایش به شرک، فساد و انحراف برحذر داشت و رسالت خویش را از فراز آن به جهانیان اعلام کرد.

همچنین روز فتح مکه بر فراز آن رفت و مژده‌ی پیروزی مسلمانان را به مردم داد. پیش از آن، تعداد ۳۶ بت روی کوه «صفا» و «مروه» و بت های زیادی هم در فاصله بین آنها قرار داشت که همه آنها توسط پیامبر اسلام شکسته شدند.

در قرآن

نام کلمه «صفا» و «مروه» در «قرآن» یک بار و آن هم در سوره بقره آیه ۱۵۸ آمده و از آن دو، به عنوان «شعائرالله» یعنی «رسوم خداوند» یاد شده است؛ که در اعمال حج، سعی (پیمودن) بین آن دو کوه، باید انجام شود.

اعمال حج: سعی

چهارمین مرحله از اعمال حج، سعی بین «صفا» و «مروه» است؛ که هر مسلمان پس از انجام نماز طواف، باید هفت مرتبه فاصله بین «صفا» و «مروه» را که امروزه به صورت راهروی طولانی ساخته شده و کنار مسجدالحرام قرار دارد بپیماید.